

Metafísica

Introducció

La metafísica és l'estudi de l'existència d'una última realitat.

- Estudi de l'ésser (tot allò que existeix o pot existir) en quant a ésser i els seus atributs
- Principis i causes del que és

Filosofia " Metafísica

Tenen característiques semblants

METAFÍSICA

Més enllà de la física

Més enllà de la natura, del que veiem

Alguna cosa que no podem percebre però que és important

Primers metafísics

- Feien metafísica sense ser-ne concients:
 - ◆ Presocràtics (*Té la physis un arkhé?*)
 - ◆ Parmènides
 - ◆ Plató
- Fa metafísica (filosofia primera): Aristòtil
 - ◆ Obres exotèriques: desapareixen després de la seva mort
 - ◆ Obres esotèriques: Andrònic de Rodas va trobar aquests escrits tots desordenats. Es va dedicar a llegir-los, estudiar-los i classificar-los tots per temes. Però quan ja va haver classificat els de física, es va trobar amb uns que no tractaven de física, però els va col·locar després i els va anomenar *metá ta physikà*, és a dir, més enllà de la física.

L'existència

- Què significa existir?
 - ◆ La substància és l'element que està per sota de les propietats i els canvis
 - ◆ La substància és un ent immaterial, el que la fa material són els atributs i els canvis
- Què existeix?
 - ◆ Existeix la substància, les seves propietats, la permanència i el canvi
- Per què existeix alguna cosa en lloc de res?
 - ◆ Principi de raó suficient: tot el que existeix, existeix per alguna raó

Postures

- A favor: racionalistes (Descartes)
 - ◆ Substància infinita: allò que existeix per si sol i no necessita de res més per existir (Déu)
 - ◆ Substància finita: allò que existeix per si sol i no necessita de res més per existir o que allò que existeix per si sol i depèn de Déu (humans)

- ◊ Substància pensant (esperit): res cogitans (ànima)
- ◊ Substància material (matèria): res extensa (cos)
- En contra: empiristes (Hume)

Tipus

- Segons la matèria:
 - ◆ Metafísica materialista: el que hi ha més enllà és material
 - ◆ Metafísica espiritualista: el que hi ha més enllà no és material
- Segons el nombre:
 - ◆ Metafísica monista: una sola substància
 - ◆ Metafísica dualista: dues substàncies
 - ◆ Metafísica pluralista: varies substàncies (atomistes)

Crítiques a la metafísica

- Plató
 - ◆ No es crític amb la metafísica
 - ◆ Està en contra dels sofistes que defensaven el relativisme
 - ◆ Defensa l'universalisme moral
 - ◊ Realitat sensible
- Immediata
- Superficial
- Percebuda pels sentits
- Aparent
- Objectes particulars, efímers i contingents
 - ◊ Realitat ideal
- Mediata
- Perfecta
- Percebuda per la raó
- Autèntica
- Idees universals, absolutes, objectives i eternes
- Hume
 - ◆ El coneixement es redueix a percepcions (representacions mentals)
 - ◊ Impressions: percepcions fortes, viscudes
 - ◊ Idees: còpies esvaïdes de les impressions
 - ◆ Principi de còpia: encara que no veiem una cosa, sabem que existeix si l'hem vist abans ja que la ment copia la realitat.
 - ◊ Cap problema amb la física
 - ◊ Problemes amb la metafísica
 - ◆ Déu
 - ◆ Substància (jo) no existeix
 - Tot allò que està més enllà de la percepció no pot ser conegut la metafísica no existeix

- Kant
 - ◆ En contra de Hume
 - ◆ La metafísica és especulativa i significativa
 - ◆ És un afany innat dels homes per conèixer la realitat
- D'acord amb Hume
 - ◆ La metafísica no és empírica
 - ◆ No proporciona coneixement i no és una ciència
 - ◊ La metafísica és un ideal de raó que està fora de les nostres possibilitats
- Nietzsche
 - La metafísica és un error perquè crea un món allunyat del real
 - La causa és el poder suggeridor del llenguatge
 - La metafísica neix per la por dels homes a acceptar el món tal com és
- Neopositivistes
 - Les idees metafísiques no tenen sentit
 - El llenguatge metafísic no significa res perquè no es pot verificar
 - L'únic sentit de la metafísica és poètic o metafòric

Metafísica materialista i espiritualista

Materialista la substància de les coses és la matèria, alguna cosa amb un cos sòlid o tridimensional. Tot el que existeix està fet de matèria, fins i tot el món subjectiu o mental.

Espiritualista La matèria és només aparença i el que existeix de veritat és l'esperit, alguna cosa mental o intel·lectual, substància de la qual estan fetes les idees i les imatges.

Combinació dels dos elements teories que tracten de superar l'oposició

Metafísica materialista

Substància: la matèria

- Tot el que existeix és el material
- No hi ha res que no sigui material
- Característiques:
 - Ocupa un espai
 - És més o menys compacta
 - És la mateixa en tots els cossos naturals
 - La matèria canvia, però no desapareix
- Diferències entre objectes organització dels components materials
- Objectes simples " objectes més complicats (la seva complexitat permet que puguin fer operacions més complicades)
- L'univers i tot el contingut (idees incloses) són materials
- La realitat subjectiva o mental es considera un fenomen dependent del cervell (realitat material)
- Té un dinamisme intern que explica les transformacions, degudes a les lleis de la natura, que poden

ser descobertes i comprovades (determinisme)

Història

- Antiga Grècia
- Demòcrit (s. V a.C.): atomisme
 - ♦ Tot el que existeix són àtoms
 - ♦ Els àtoms són partícules materials invisibles, indivisibles i indestructibles
 - ♦ Els àtoms es mouen en el buit
 - ♦ Totes les coses són combinacions d'àtoms
 - ♦ Quan una cosa es destrueix, els àtoms es recombinen per formar part d'una altra cosa
 - ◊ Epicur (s. III a.C.): segueix les idees atomistes de Demòcrit
 - Fonamentar les teories sobre com viure la vida
 - Com que tot és matèria no hem de tenir por dels déus ni dels càstigs
- Materialistes:
 - ♦ Els pensaments són conseqüència de les sensacions
 - ♦ Les sensacions són els canvis dels àtoms de l'ànima
 - ♦ L'ànima està feta d'àtoms més subtils que el cos
 - ♦ Cos i ànima són la mateixa realitat material

Punts forts i punts febles

- Punts forts:
- Feblesa de l'espiritualisme: no pot donar una versió clara del que és l'existència immaterial
- Punts febles:
- No hi ha raons per creure en alguna cosa espiritual que no es pot verificar, però tampoc n'hi ha per creure que fins i tot les idees són materials
- No pot explicar l'ordre natural, els éssers vius o el cervell humà

Metafísica espiritualista

Substància: l'esperit

- Tot el que existeix és espiritual
- Espiritual és allò real que no depèn de la matèria i que no es pot explicar a partir d'aquesta. Tampoc és producte de cap procés material
- Allò espiritual no és físic i és immaterial

Història

- S'ha considerat espiritual tot allò que hi havia més enllà del material
- És més real allò incorpori que allò material
- L'espiritual és la causa del material
- L'espiritual no pot dependre del material i és anterior i més valuós
- Espiritual = mental o subjectiu
- Teoria de G. Berkeley (1685 – 1753):
- Context històric: George Berkeley era un bisbe anglès que va viure els temps de la Il·lustració, època

en que les ciències fàctiques van guanyar terreny per sobre la religió i la gent es va començar a tornar atea.

- Teoria filosòfica:
 - ◆ La matèria és el diable i és una forma de pecat, per tant s'ha d'acabar amb ella
 - ◆ Allò que creiem existeix són les idees que Déu ens implanta a la ment i creiem que és real

Punts forts i punts febles

- Punts forts:
 - Incapacitat del materialisme per explicar les experiències subjectives, la consciència i la lliure voluntat
 - La matèria infinita que existeix perquè sí, que es mou ella sola i que es concreta en éssers vius és difícil de creure
- Punts febles:
 - Incompatibilitat amb la vida quotidiana
 - Incompatibilitat amb els descobriments científics
 - És massa complex explicar la realitat com una pel·lícula dirigida per Déu que des d'un punt de vista materialista

Metafísica monista i espiritualista

Materialisme

Monisme Monisme neutre (neutralisme)

Espiritualisme

Neutralisme

- La substància última de l'univers és neutra
- La realitat és material o espiritual segons estiguin ordenats els elements neutres que la formen
- Baruch Spinoza (1632 – 1677):
 - Només hi ha una substància que pot ser concebuda com a matèria o pensament
 - El que és real es pot interpretar de les dues maneres en funció de l'aspecte de la realitat que mirem
 - La substància té infinits atributs, però només en coneixem el pensament i l'extensió
 - La substància única és el mateix que Déu i que la Naturalesa
 - El pensament i l'extensió són atributs d'una mateixa substància i van juntes amb la substància

Pluralisme: existeix més d'una única substància

- Dualisme:
 - La realitat té dues parts, la material i l'espiritual
 - La realitat material és més important que l'espiritual
 - Les dues realitats estan separades però no enfrontades
 - Filosofia cristiana
- Descartes:

- Tres substàncies:

- ◊ Pensant (humans)
- ◊ Perfecta i infinita (Déu)
- ◊ Extensa (cossos)

- Leibniz:

- Infinitat de substàncies simples i diferents (mònades)
- Les mònades són els àtoms autèntics, però no són com els àtoms materials, sinó que són punts metafísics simples (centres d'energia o de força)